

III. НАСЕЛЕНИЕ

Данните за състоянието на населението са резултат от редовните преброявания на населението, извършвани досега у нас, и съответните изчисления за годините между преброяванията.

До 1964 г. данните се отнасят за наличното население, а от 1965 г. вкл. - за постоянното население.

В постоянното население се включват:

- лицата, които живеят постоянно в България и към дадения момент (датата на преброяването) не са я напуснали (постоянно налично население);
- лицата, които са живели постоянно в страната, но към дадения момент отсъстват от нея по-малко от една година (временно отсъстващи лица).

Наличното население включва:

- постоянно наличното население;
- лицата, които са живели извън страната, но към момента на преброяването се намират в нея.

До 1946 г. броят на населението между две последователни преброявания е изчислен при предположение, че същото се е развивало в геометрична прогресия, като е приложена формулата:

$$(1) \quad S_t = 100 \left(\sqrt[n]{\frac{S_t}{S_1}} - 1 \right),$$

където S_t означава броя на населението към дадена година на предишното преброяване; S_1 - броя на населението в началото; S_t - броя му в края на съответния период; n - броя на годините от едно преброяване до друго.

Населението за годините от 1947 до 1956 е изчислено на базата на преброеното население през 1946 и 1956 г. чрез естествения и механичния прираст и поправъчен коефициент на нарастването в междупреброителния период (1946-1956 г.), като за целта е приложена следната формула:

$$(2) \quad S_t = S_1 + D_o^t \pm \frac{(S_t - S_1) - D_o^T}{T},$$

където S_t означава броя на населението към определена дата след годината на предишното преброяване; D_o^t - изчисленото нарастване на населението чрез естествения и механичния прираст към годината t ; $S_t - S_1$ - прираста на населението между двете преброявания, получен като разлика от преброеното население при двете преброявания; D_o^T - прираста на населението

между двете преброявания, изчислен чрез естествено и механично нарастване на същото; T - броя на годините между двете преброявания.

Поправъчният коефициент е приложен само за естественото нарастване, като миграцията ежегодно е отразявана в броя на населението така, както е регистрирана.

За годините след 1964 г. броят на населението е изчисляван по следния начин:

1. В годините на преброяванията (1965, 1975, 1985, 1992) към базата на преброеното население към критичния момент са добавени естественият и механичният прираст за дните до края на годината.

2. В годините между преброяванията към изчисленото население в края на предходната година се прибавят естественият и механичният прираст за цялата текуща година.

Поради необхващане на външната миграция през периода 1989-1992 г. след преброяването към 4.12.1992 г. е направено преизчисление на броя на населението в края на съответната година и на коефициентите за движение на населението съгласно формула (2).

Данните за населението, естественото и механичното му движение в териториален разрез са дадени според административното деление на страната в края на годината.

При териториалното разпределение на демографските събития е спазен строго принципът събитията да се отнасят към населеното място, където лицата, с които са настъпили събитията, живеят постоянно. Отделните демографски събития са отнесени така: ражданията - към онова населено място, където постоянно живеят родителите на детето; умираанията - към населеното място, където постоянно е живяло починалото лице; женитбите - към населеното място, където постоянно живее мъжът, и бракоразводите - към населеното място, където постоянно са живели мъжът и жената до момента на фактическата им раздяла.

Средният брой на населението е изчислен като средноаритметична величина от изчисленото население в началото и края на съответните години.

Населението по възраст е изчислено чрез метода на придвижване на възрастите или премиването от една възраст в друга.

Коефициентът на възрастова зависимост е отношение между броя на населението под 15 и над 65 и повече години (в зависимите възрасти) и броя на населението от 15 до 64 години (в независимите възрасти).